

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

Приета от ФС (протокол № 11/ 25.04.2024)

Приета от КС (протокол №7/ 11.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „КООПЕРАТИВНИ БИЗНЕС МОДЕЛИ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО“

ЗА СПЕЦ: „Аграрен бизнес“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 3; СЕМЕСТЪР: 5

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180	-

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Теодорина Турлакова)

2.
(гл. ас. д-р Радмил Николов)

Ръководител катедра:
„Аграрна икономика“ (проф. д-р Теодорина Турлакова)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Кооперативни бизнес модели в земеделието“ има за цел да даде знания и практико-приложни умения на студентите за кооперативните подходи, които могат да бъдат прилагани в аграрния бизнес. В дисциплината са представени основните теоретико-методологически насоки в теориите за природата на кооперативното дело и неговите елементи. Представят се основни практико-приложни аспекти на класификациите на кооперациите, тяхната типология и видово многообразие, както и значението на принципите, ценностите и бизнес моделите, изграждани на кооперативна основа.

С изучаването на тази дисциплината студентите от специалност „Аграрен бизнес“ придобиват необходимите теоретични и практически знания, за да могат да:

- познават природата на кооперативното дело и двойствената природа на кооперацията като базов градивен елемент на кооперативното дело; формулиране на дефинициите на основните понятия – кооперативно дело, кооперация, кооперативно предприятие, кооперативен мениджмънт и маркетинг, членска отдаденост, CRM в кооперативното предприятие, кооперативна група и др.;

- познават предимствата и недостатъците на основните видове кооперативни системи в земеделието;

- познават видовете кооперации в земеделието, тяхната структура и историческите етапи в развитието им

- вземат решения по изграждането на вътрешна и външна кооперативна гавърнанс структура, познавайки нейните характеристики и специфики;

- разкриват възможности за прилагане на концепцията и инструментите за провеждане на ESG политики.

С изучаването на учебната дисциплина „Кооперативни бизнес модели в земеделието“ студентите от специалност „Аграрен бизнес“ придобиват необходимите теоретични и практически знания, необходими за създаване и функциониране на кооперативни организационно-стопански структури; познават нормативните регламента, прилагане на принципите на равнопоставеност и доброволност. Дисциплината формира умения за провеждане на самостоятелно теоретично и/или емпирично изследване в областта на кооперативното дело.

В хода на обучение се прилагат и развиват следните ключови компетентности, съгласно препоръката на Съвета на Европейския съюз от 22 май 2018 г, а именно:

- личностна компетентност, социална компетентности и компетентност за придобиване на умения за учене - група 5;

- гражданска компетентност - група 6;

- предприемаческа компетентност - група 7.

Дисциплината „Кооперативни бизнес модели в земеделието“ се базира на всички изучавани в предходните курсове на обучение по специалността дисциплини и има за цел да надгради знанията и компетенциите натрупани през периода на обучение, включително по дисциплините „Основи на правото“, „Търговско право“, „Мениджмънт“ и др., чрез което се прилага интердисциплинарният подход в обучението по дисциплината.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
	ТЕМА 1: Теоретично-практическа база на природата на понятието кооперативно дело	3	3	
1.1.	Генезис на понятието кооперативно дело			

1.2.	Понятието „кооперативно дело“. Природа на кооперацията като подход.			
1.3.	Исторически етапи и специфика на кооперациите в българското земеделие.			
ТЕМА 2: Кооперативно предприятие		5	5	
2.1.	Кооперативен маркетинг-мениджмънт на кооперативното предприятие			
2.2.	CRM - вътрешно присъщ на идеално-теоретичния (класически) модел на кооперация.			
2.3.	Клиентската лоялност и членската лоялност.			
2.4.	Кооперативна група			
ТЕМА 3: Кооперативно многообразие – характеристика, значение, цели и връзка с типологията на кооперациите		5	5	
3.1.	Критерии за типологизиране на кооперациите. Историческа типология на колективно действие.			
3.2.	Типология от гледна точка на самостоятелността на инициране, финансиране и управление на кооперацията			
3.3.	Видове кооперации според секторите или сферата на дейност на предприятията на членовете и/или на кооперативното предприятие			
3.4.	Видове кооперации според териториалния обхват			
3.5.	Класификация на Международния Кооперативен Алианс			
ТЕМА 4: Класически идеи и школи за кооперациите		4	4	
4.1.	Школа на кооперативния социализъм			
4.2.	Школа на солидаризма. Школа на християнския социализъм			
4.3.	Школа на държавния социализъм. Либерална школа.			
4.4.	Разпространение и развитие на класическите кооперативни идеи в България			
ТЕМА 5: Съвременни идеи и теории за кооперациите		3	3	
5.1.	Кооперацията в рамките на новата институционална икономика			
5.2.	Социално предприемачество и кооперация			
5.3.	Състояние на кооперациите и кооперативните структури в земеделието след 1989 г.			
ТЕМА 6: Генезис на гавърнанс – поява, разбиране и утвърждаване на понятието в теориите на „Новата“ институционална икономика		5	5	
6.1.	Кооперативен гавърнанс- същност и приложение.			
6.2.	Модел на гавърнанс структура			
6.3.	Модел на кооперативна гавърнанс структура. Хибридни кооперативни гавърнанс структури			
ТЕМА 7: Кооперативни ценности и принципи. Приложението им в земеделието.		3	3	
7.1.	Природа на кооперативните ценности и принципи			
7.2.	Функции, роля и значение на кооперативните ценности и принципи			
7.3.	История на кооперативното движение.			
ТЕМА 8: Кооперативни бизнес модели в земеделието		2	2	
8.1.	Дефиниции на понятието бизнес модел			
8.2.	Елементи на бизнес модела			
8.3.	Как се появи и наложи ESG? (Environmental, Social,			

	Governance)			
8.4.	Сдружаване и коопериране. Нормативна основа и практическа приложимост.			
	Общо:	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

Но. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Курсов проект по практически проблем	1	50
1.2.	Презентация	1	40
1.3.	Тест	1	40
	Общо за семестриалното оценяване:	3	130
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	50
	Общо за сесийното оценяване:	1	50
	Общо за всички форми на контрол:	4	180

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Тренева, Марийка Кооперацията, Унив. изд. Стопанство, 2001, 175 с. : с табл., 954-494-456-7.
2. Живков, Николай История на кооперациите в България, Акад. изд. Ценов, 2009, 297 с., 978-954-23-0429-6.
3. Турлакова, Теодорина Желязкова, Скандалова, Селина Регионални кооперативни модели за предприемачество в аграрния сектор [Regional Cooperative Models for Entrepreneurship in the Agricultural Sector], Акад. изд. на Аграр. унив. - Пловдив, 2023, с. 54-62, ISSN 1312-6318 (print) ; 2367-5845 (online).
4. Turlakova, T. Building Cooperative Business Models in Agriculture. Trakia Journal of Sciences. Scientific Serial Published by Trakia University. Social Science, Stara Zagora : Trakia University, 21, 2023, Suppl. 1, 20-24., ISSN(онлайн) ISSN 1313-3551 / DOI doi:10.15547/tjs.2023.s.01.004

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Развитие на системата на трудовопроизводителните кооперации в България при условията на социално пазарно стопанство на "Европа 2020", Изд. комплекс УНСС, 2014, 170 с., 978-954-644-593-3.
2. Иванова, Радка Петрова, Николов, Радмил Димитров Консервационното земеделие като процесна иновация за адаптация на земеделските кооперации към

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

- промени в средата [Conservation Agriculture as a Process Innovation for Adaptation of Agricultural Cooperatives to Changes in the Environment], Акад. изд. на Аграр. унив. - Пловдив, 2023, с. 63-68, ISSN 1312-6318 (print) ; 2367-5845 (online).
3. Боевски, Иван, Саров, Ангел Предизвикателства пред управлението на земеделските кооперации в България, ИУСС, 2016, с. 44 - 52.
 4. Саров, Ангел Станков Иновационна стратегия на земеделските кооперации в България - възможност за навлизане на глобалните пазари, Унив. изд. на НБУ, 2015, с. 365 - 376.
 5. Башев, Храбрин Оценка и влияние на ОСП на ЕС върху земеделските кооперации, ИУСС, 2013, с. 22 - 36.
 6. Теплов, В. И., Саров, Ангел, Тарасова, Е. Е. Сравнителен анализ на кооперативните структури в България и Русия, ИУСС, 2020, с. 3 - 30.
 7. Саров, А. и Цветанова, Е. (2019) Модел за повишаване на управленската компетентност на земеделските кооперации. Сборник доклади от Научна конференция „75 години Съюз на учените в България – в полза на науката и образованието“ (26–28 септември 2019 г., МДУ „Фредерик Жолио-Кюри“, к.к. „Св. св. Константин и Елена“), ISBN 978-954-397-045-2.
 8. Цветанова, Е. (2021a). „COVID-19 и новата реалност в корпоративното управление“ Годишник на департамент „Администрация и управление“, т. 5, 2020 г., стр. 86-102, ISSN 2603-297X.
 9. Митева, Албена Състояние и стратегически насоки за развитие на кооперациите от системата на Националния съюз на трудовопроизводителните кооперации (НС на ТПК), ИУСС, 2014, с. 38 - 45.
 10. Turlakova, T. Regarding the Application of Cooperative Approaches to Small Farms in Rural Areas of Bulgaria. Current Issues of the Management of Socioeconomic Systems in Terms of Globalization Challenges : Scientific Monograph, Košice, Slovakia : University of Security Management in Košice, 2023, 602-611., ISSN(онлайн) 978-80-8185-064-6
 11. Boevsky, I., Laurinkari, J. (2017). Die Zukunftsperspektiven des Genossenschaftswesens als Teil der Sozialwirtschaft - Grundstrukturen des Genossenschaftswesens am Beispiel.
 12. Jossa, B. (2019). On Marxism and Producer Cooperatives, International Journal of Research in Business Studies and Management, Volume 6, Issue 8, p. 1-8